Mladinsko raziskovanje »Obalno-kraške regije«

Povzetki predstavljenih raziskovalnih nalog osnovnošolcev in srednješolcev v šolskem letu 2024/25

Koper, maj 2025

Univerza na Primorskem – Università del Litorale – University of Primorska
Fakulteta za Management – Facoltà di Management – Faculty of Management
Izolska vrata 2, Koper, Slovenija – Tel: +386 5 610 20 00 – Fax: +386 5 610 20 15
info@fm-kp.si – www.fm-kp.si

Kazalo

Uvodnik 3
1. Osnovna šola 4
   1. 1. Področje: psihologija in pedagogika 4
   1. 2. Področje: filozofija in sociologija 4
   1. 3. Področje: slovenski jezik in književnost 5
2. Srednja šola 6
   2. 1. Področje: matematika in logika 6
   2. 2. Področje: farmacija, medicina in zdravstvo 6
   2. 3. Področje: slovenski jezik in književnost 7

Uvodnik

Tudi v šolskem letu 2024/2025, devetnajsto leto zapored, Univerza na Primorskem Fakulteta za management (UP FM) koordinira projekt *Mladinsko raziskovanje v Obalno–kraški regiji*. Januarja 2025 so vse osnovne in srednje šole v Obalno–kraški regiji prejele dopise s pozivom, naj z raziskovalnimi nalogami sodelujejo pri projektu.

Do sredine marca 2025 je na UP FM prispelo 6 raziskovalnih nalog, 3 osnovnošolske in 3 srednješolske. Sodelovalo je 5 učencev, 6 dijakov in 7 mentorjev, ki so na zaključni prireditvi v prostorih UP FM predstavili svoje raziskovalne naloge, raziskovalne dosežke.

Izstopali sta še posebej dve raziskovalni nalogi, ena iz osnovne šole in ena iz srednje šole. Mladi raziskovalci, ki so sodelovali pri teh raziskovalnih nalogah, so prejeli posebna priznanja za odlično raziskovalno nalogo. Odlično ocenjeni nalogi sta bili: Spalne navade učencev OŠ Ivana Babiča-Jagra Marezige in njihovih staršev ter učiteljev avtoric Neže Jogan in Iris Maršič ter mentorice Tamare Čelhar iz OŠ Ivana Babiča-Jagra Marezige in Ozempic, magično zdravilo za hujšanje? avtorice Gaje Pavlica ter mentoric Monike Jurman in Teje Mlinarić iz Gimnazije Koper.

Ugotavljamo, da je kakovost raziskovalnih nalog še vedno na zelo visokem nivoju, bi si pa želeli, da bi se mladi v prihodnje v večjem številu odločali za raziskovanje in raziskovalno delo.

Vsem učencem in dijakom, ki že raziskujejo na najrazličnejših področjih, želimo veliko veselja in tudi vztrajnosti pri nadaljnjem raziskovalnem delu, njihovim mentorjem pa obilo zadovoljstva ob spremljanju mladih raziskovalcev. Čestitamo prav vsem za dobro opravljeno delo.

viš. pred. Matevž Malej
vodja projekta

1. Osnovna šola

Na regijskem srečanju so sodelovale tri osnovne šole.

1. 1. Področje: psihologija in pedagogika

***Osnovna šola**:* OŠ Lucija
Naslov: **Placebo učinek pri čutilih**
Avtorici: Tia Morgan in Zala Penko
Mentorica: Valentina Budak

Povzetek:
Placebo učinek je pojav, ki ga strokovno raziskuje mnogo znanstvenikov, saj ima vpliv na naše zdravje in dojemanje lastnega stanja. Raziskovali sva zgodovino placebo učinka, njegov izvor in delovanje v možganih med placebo učinkom. Ugotovili sva, da placebo učinek izkoriščajo v zdravstvu za zdravljenje kroničnih bolezni, obvladovanje depresije in zniževanje bolečine ter v paliativni oskrbi. Raziskali sva placebo v povezavi s čutili in ugotovili, da so vsa čutila povezana z njim. O tej temi sva naredili raziskavo o vplivu placeba na dve naši čutili (vonj in čut za toploto). Pri obeh poskusih sva testirali 36 učencev, 18 dečkov in 18 deklic. Pri obeh poskusih sva potrdili svojo hipotezo o delovanju placebo učinka.

1. 2. Področje: filozofija in sociologija

***Osnovna šola**:* OŠ Ivana Babiča-Jagra Marezige
Naslov: **Spalne navade učencev OŠ Ivana Babiča-Jagra Marezige in njihovih staršev ter učiteljev**
Avtorici: Neža Jogan in Iris Maršič
Mentorica: Tamara Čelhar

Povzetek:
Spanje omogoča procese regeneracije in rasti. Kljub temu mnogi ljudje spijo manj od priporočene količine ali trpijo zaradi slabše kakovosti spanja. Zaradi ključne vloge, ki jo ima spanje za naše zdravje in vsakodnevno delovanje, je v vseh življenjskih obdobjih pomembno, da spimo dovolj dobro in dovolj dolgo. Z najino raziskovalno nalogo sva želeli ugotoviti, kako kakovostno ljudje sploh spimo oz. kako dolgo ter kakšne so razlike v spalnih navadah med različnimi generacijami. V ta namen sva anketirali 143 učencev 5. do 9. razreda Osnovne šole Ivana Babiča-Jagra Marezige in njihove starše (71) ter učitelje (20). Anketni vprašalnik je bil sestavljen iz 20 vprašanj, postavili sva 10 hipotez. Tekom najine raziskovalne naloge sva se naučili veliko novega o pomenu spanja in o

dejavnikih, ki vplivajo na kakovost spanja. Z najino raziskovalno nalogo sva ugotovili, da so predvsem učenci tisti, ki spijo premalo med tednom v času pouka. Za vikend ali med počitnicami oz. dopusti predvsem mladi v primerjavi z odraslimi potegnejo spanec do poznega in nekoliko nadoknadijo minus, ki se je nabral med tednom. Večina vseh anketirancev ve, kolikšna je priporočena količina spanja za njegovo starostno skupino, vendar se priporočil marsikdo ne drži. Odrasli pred spanjem predvsem gledajo televizijo, učenci pa visijo na mobitelih. Za učence je šola glavni vzrok, da ponoči kdaj slabše spijo, za starše in učitelje pa stres. Tako nekateri odrasli kot otroci si privoščijo popoldanski spanec, vendar je takih nekoliko več med odraslimi. Zaspanost v šoli čutijo predvsem učenci, odraslih, ki bi na delovnem mestu bili zaspani, je malo. Ugotovili sva tudi, da le tretjina anketirancev sanja pogosto. Morda se sanj le ne spomnijo. Nekoliko več odraslih se ponoči včasih ali pogosto zbuja v primerjavi z otroci. Kar polovica otrok ponoči ne spi v popolni temi, ampak jim v sobi sveti vsaj en svetlobni vir, kar zaradi tvorbe melatonina ni v redu. Ugotavljava, da bi marsikdo od mladih in starejših moral svoje spalne navade malo spremeniti, zato da bi bile kakovostnejše. Z rezultati najine raziskave bova z ozaveščevalnim namenom seznanili učence in učitelje naše šole ter tudi starše.

1. 3. Področje: slovenski jezik in književnost

***Osnovna šola**:* OŠ Sečovlje
Naslov: **Ali nas sploh kdo razume?**
Avtorica: Naja Iskra
Mentorica: Jerneja Plahuta

Povzetek:
Raziskovalna naloga obravnava uporabo in razumevanje slenga. V teoretičnem delu se naloga osredotoča na jezik, uporabo le-tega v različnih okoljih in njegovo zvrstnost. V empiričnem delu so predstavljene hipoteze ter rezultati ankete, ki je preverjala, ali je uporaba in razumevanje slengizmov odvisna od različnih dejavnikov, in je bila opravljena med učenci in učenkami od 6. do 9. razreda ter strokovnimi delavci Osnovne šole Sečovlje in člani plesnega kluba Swank.

2. Srednja šola

Na regijskem srečanju sta sodelovali dve srednji šoli.

2. 1. Področje: matematika in logika

***Srednja šola**:* Gimnazija Koper
Naslov: **Po poti kombinatorike in verjetnosti do zaklada na koncu mavrice**
Avtorji: Gael Bernobič, Maja Starc in Nika Višnjevec
Mentorica: Jana Mahnič Šterling

Povzetek:
V nalogi smo si zastavili temeljno raziskovalno vprašanje: »*Kolikšna je verjetnost, da kupimo dva paketka bonbonov z enako kombinacijo barv?«* Svoje raziskovanje smo razdelili na dva dela. V prvem smo se vprašanja lotili z uporabo kombinatorike, natančneje kombinacij. Po pojasnitvi osnovnih pojmov smo izračunali koliko je možnih različic enega paketka bonbonov in ugotovili, da jih je 40920. V drugem delu naloge smo obravnavali verjetnost in verjetnostni račun. Najprej smo obrazložili osnovne pojme in se nato lotili računanja verjetnosti, da kupimo paketka z enako kombinacijo barv. Na tej točki smo svoje vprašanje razdelili na več podvprašanj in si postavili različne pogoje za kupovanje paketkov, za vsako od teh pa izračunali verjetnost. Na koncu smo še izpeljali splošne formule za kupovanje zaporednih kombinacij bonbonov, če je število paketkov končno število.

2. 2. Področje: farmacija, medicina in zdravstvo

***Srednja šola**:* Gimnazija Koper
Naslov: **Ozempic, magično zdravilo za hujšanje?**
Avtorica: Gaja Pavlica
Mentorici: Monika Jurman in Teja Mlinarić

Povzetek:
Raziskovalna naloga obravnava zdravilo Ozempic (semaglutid), prvotno namenjeno zdravljenju sladkorne bolezni tipa 2, ki je v zadnjih letih pridobilo popularnost kot sredstvo za hujšanje.
V teoretičnem delu naloga pojasnjuje mehanizem delovanja semaglutida, vpliv na glukozo in apetit ter njegov pomen pri uravnavanju telesne teže. Obravnava tudi širši kontekst debelosti in sladkorne bolezni ter rast uporabe zdravil GLP-1 agonistov v zadnjih letih.

Empirični del vključuje analizo podatkov o porabi Ozempica v Sloveniji, pri čemer primerja število izdanih receptov na zeleni in beli recept.
Razlika v njih je ta, da strošek zdravila izdaneega na recept pokrije v celoti zavarovalnica, medtem ko je zdravilo izdano na bel recept samoplačniško. Rezultati kažejo, da je uporaba Ozempica za hujšanje v Sloveniji rasla predvsem po letu 2022, vendar manj kot 25 % receptov predstavlja beli recept, kar zavrača začetno hipotezo. Razprava se osredotoča na družbene in ekonomske vplive na povpraševanje po zdravilu ter možna tveganja in stranske učinke dolgotrajne uporabe.

2. 3. Področje: slovenski jezik in književnost

***Srednja šola**:* Šolski center Srečka Kosovela Sežana, Gimnazija in ekonomska šola
Naslov: **Med čolnički in galejami: odmev otroških travm v labirintu odraslosti**
Avtorici: Tinkara Dirjec in Urška Geržina
Mentorica: Karmen Škrk

Povzetek:
V raziskovalni nalogi smo raziskovali soočanje s travmami v romanih Črna mati zemla (Kristian Novak) in Plima (Ana Schnabl). Najprej smo definirali pojem travme, nato smo pojasnili vzroke in posledice travme, med njimi posttravmatsko stresno motnjo. Pisali smo o poteku žalovanja po izgubi bližnjega in o tem, kako se otroci soočajo s travmami. Podrobneje smo analizirali izbrana romana, ki se ukvarjata z razreševanjem travm iz otroštva. Ugotovili smo, da osrednji osebi še kot odrasli trpita, ker jima v otroštvu ni nihče stal ob strani ob travmatičnem dogodku. Šele ko se soočita z otroško travmo, lahko zaživita običajno življenje.

Tekmovanje sta podprli:

- Mestna občina Koper;
- Univerza na Primorskem Fakulteta za management.